

**Podjęmowanie czynności
służbowych w aspekcie
interwencyjnym i ratowniczym
przez służby powołane
do ochrony i zapewnienia
porządku publicznego**

**Redakcja naukowa
Adam Płaczek**

Szczytno 2025

Recenzja

prof. dr hab. n. med. Agnieszka Pedrycz-Wieczorska

dr hab. Ireneusz Teodor Dziubek, prof. Uniwersytetu Kaliskiego

Redakcja Wydawcy

Małgorzata Bukowska

Agnieszka Kamińska

Projekt okładki

Agnieszka Kamińska



Copyright © by Akademia Policji w Szczytnie, 2025

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISBN 978-83-7462-882-2

e-ISBN 978-83-7462-883-9

Skład, druk i oprawa:

Dział Wydawnictw i Poligrafii Akademii Policji w Szczytnie

12–100 Szczytno, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 111

tel. (+48) 47 733 54 10, e-mail: wwip@apol.edu.pl

Spis treści

Wstęp	5
<i>Adam Płaczek, Grzegorz Janik</i>	
Rozdział I. Policja jako jednostka współpracująca z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne	7
<i>Grzegorz Janik, Adam Płaczek</i>	
Rozdział II. Postępowanie z osobami z zaburzeniami psychicznymi, pod wpływem alkoholu lub środków odurzających	19
<i>Anna Katarzyna Zubrzycka</i>	
Rozdział III. Zaburzenia psychiatryczne	37
<i>Rafał Meler</i>	
Rozdział IV. Agresja, zachowania agresywne i agresja niezamierzona	57
<i>Maciej Janicki</i>	
Rozdział V. <i>Delirium excited</i> i <i>delirium excited syndrome</i>	89
<i>Wojciech Stępnik</i>	
Rozdział VI. Użycie środków przymusu bezpośredniego w interwencjach wobec osób o nietypowych zachowaniach	103
<i>Dawid Żak</i>	
Rozdział VII. Charakterystyka substancji psychoaktywnych oraz objawy ich zażycia	119
<i>Rafał Wolski</i>	
Rozdział VIII. Procedury w postępowaniu przedszpitalnym	161
O autorach	189

Wstęp

Oddajemy w Państwa ręce publikację stanowiącą zbiór doświadczeń zawodowych funkcjonariuszy Policji, którzy służbę połączyli z pasją ratowania życia ludzkiego i którym nie są obojętne losy osób znajdujących się w sytuacji zagrożenia. Jest ona sumą rozważań dotyczących podejmowania czynności służbowych w trudnych warunkach spowodowanych chorobami, zażyciem środków odurzających, alkoholu czy dopalaczy.

W rozdziale pierwszym autorzy przedstawiają zagadnienia dotyczące współpracy funkcjonariuszy Policji z personelem systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne podczas wspólnych działań związanych z niesieniem pomocy osobom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Rozdział drugi poświęcony został interwencjom funkcjonariuszy Policji wobec osób z towarzyszącymi zaburzeniami psychicznymi, będących pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Rozdział trzeci dotyczy zaburzeń psychiatrycznych. Omówiono w nim takie choroby, jak schizofrenia, choroba afektywna dwubiegunowa, uzależnienie od alkoholu, oraz zaproponowano praktyczne wskazówki dotyczące zasad komunikacji z osobą z zaburzeniami psychicznymi. Kolejny — czwarty — rozdział poświęcono zjawisku występowania agresji i jej determinantom. Omówiono agresję, zachowania agresywne oraz zjawisko przemocy wraz z jej przyczynami. W piątym rozdziale został szczegółowo opisany stan intoksykacji stymulantami. Rozdział szósty dotyczy stosowania środków przymusu bezpośredniego w trakcie trudnych interwencji. W rozdziale siódmym przedstawione zostały charakterystyka substancji psychoaktywnych oraz objawy ich zażycia. Ostatni — ósmy — rozdział jest próbą omówienia procedur postępowania przedszpitalnego z osobami znajdującymi się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Adam Placzek

Adam Placzek
Grzegorz Janik

Rozdział I

Policja jako jednostka współpracująca z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne

Streszczenie: Rozważania dotyczą współpracy funkcjonariuszy Policji z personelem systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne podczas wspólnych działań związanych z niesieniem pomocy osobom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Autorzy prezentują zadania policjantów realizujących misję „pomagamy i chronimy”, a także sposoby przygotowania funkcjonariuszy do działań w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia innych osób. Przedstawione zostały również zadania Policji jako jednostki współpracującej z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne. W końcowej części zaprezentowano zasady współpracy funkcjonariuszy Policji z personelem zespołów ratownictwa medycznego po przyjęciu zgłoszenia oraz przybyciu na miejsce zdarzenia.

Słowa kluczowe: Policja, ratownictwo, bezpieczeństwo, system Państwowe Ratownictwo Medyczne, jednostka współpracująca z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne

Abstract: The considerations concern the cooperation of police officers with the personnel of the State Emergency Medical Service system during joint activities related to providing assistance to persons in a state of health emergency. The authors present the tasks of the Police carrying out the mission “we help and protect”. They also present ways to prepare police officers to act in situations of danger to the life or health of others. The tasks of the Police as a unit cooperating with the State Emergency Medical Service system are also presented. In the final part, the principles of cooperation between police officers and the staff of medical rescue teams after receiving the notification and arriving at the scene of the incident are presented.

Keywords: Police, rescue, security, State Emergency Medical Service system, unit cooperating with State Emergency Medical Service system

Wprowadzenie

„Pomagamy i chronimy” to nie tylko motto polskiej Policji, lecz także misja, którą funkcjonariusze i pracownicy Policji — jak sami wskazują — wypełniają z wielką dumą w codziennej służbie¹. Z treści ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji wynika, że Policja to umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do jej zadań należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, a także współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- prowadzenie działań kontrterrorystycznych;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- ochrona obiektów stanowiących siedziby członków Rady Ministrów, z wyłączeniem obiektów służących ministrowi obrony narodowej i ministrowi sprawiedliwości wskazanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;
- nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
- współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej

¹ <<https://policja.pl/pol/podcasty/17109,Pomagamy-i-chronimy.html>>, dostęp: 25 czerwca 2023 r.

na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;

- przetwarzanie informacji kryminalnych, w tym danych osobowych;
- prowadzenie zbiorów danych zawierających informacje gromadzone przez uprawnione organy o odciskach linii papilarnych osób, niezidentyfikowanych śladach linii papilarnych z miejsc przestępstw oraz o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA)².

Mając na względzie zakres i charakter działania Policji, wyróżnia się następujące rodzaje służb:

- kryminalną;
- śledczą;
- spraw wewnętrznych;
- prewencyjną;
- kontrterrorystyczną;
- zwalczania cyberprzestępczości;
- wspomagającą.

W skład Policji wchodzi: policja sądowa, Akademia Policji w Szczytnie, ośrodki szkolenia i szkoły policyjne oraz oddziały prewencji³. Centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest komendant główny Policji podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych⁴. Komendant główny jest przełożonym wszystkich policjantów. Umundurowanie oraz uzbrojenie policjantów określone są przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Funkcjonowanie Policji, jako formacji służącej społeczeństwu, w całości pokrywane jest z budżetu państwa, a formacja liczy ponad 100 tys. funkcjonariuszy.

W kwietniu 2023 r. Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) przeprowadziło badanie na temat poczucia bezpieczeństwa wśród reprezentatywnej losowej próby dorosłych Polaków (N=1075). Z tego badania wynika, że znakomita większość, bo aż 96% badanych uważa swoją okolicę za bezpieczną, a 88% uważa Polskę za kraj, w którym żyje się bezpiecznie⁵.

² Ustawa z 6 kwietnia 1990 o Policji, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 145, art. 1

³ Tamże, art. 4.

⁴ Tamże, art. 5.

⁵ <<https://statystyka.policja.pl/st/opinia-publiczna/231719,Polacy-czuja-sie-bardzo-bezpiecznie.html>>, dostęp: 26 czerwca 2023 r.

Sposoby przygotowania policjantów do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego

Osobę przyjętą do służby w Policji kieruje się na obowiązkowe szkolenie zawodowe podstawowe, po którego ukończeniu ma ona uprawnienia m.in. do przeprowadzania interwencji, w tym również posługiwania się środkami przymusu bezpośredniego i bronią palną, co jest niezmiernie ważne z perspektywy współpracy z personelem systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (PRM).

W trakcie szkolenia zawodowego podstawowego policjant nabywa umiejętności niezbędnych do niesienia pomocy osobom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym instruuje, że stan nagłego zagrożenia zdrowotnego to stan polegający na nagłym lub przewidywanym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu lub uszkodzenie ciała, lub utrata życia, wymagający podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych i leczenia. Medyczne czynności ratunkowe to świadczenia opieki zdrowotnej udzielane przez jednostkę systemu (szpitalne oddziały ratunkowe — SOR, zespoły ratownictwa medycznego — ZRM, w tym lotnicze zespoły ratownictwa — LPR) w warunkach pozaszpitalnych, w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego⁶.

Program szkolenia zawodowego podstawowego (SZP) wskazuje, że absolwent szkolenia nabywa umiejętności niezbędnych do udzielania pierwszej pomocy, dzięki którym:

- dokonuje wstępnej oceny stanu poszkodowanego;
- przeprowadza czynności resuscytacyjne;
- opatruje rany, tamuje krwotoki i podejmuje działania przeciwwstrząsowe;
- rozpoznaje urazy układu kostnego i przygotowuje poszkodowanego do transportu;
- udziela pomocy w przypadkach nietypowych;
- przeciwdziała zakażeniom na miejscu zdarzenia;
- udziela pomocy ofiarom wypadków komunikacyjnych⁷.

⁶ Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 652, art. 3–32.

⁷ Decyzja nr 276 komendanta głównego Policji z 2 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 81.

Zajęcia dydaktyczne z zakresu udzielania pierwszej pomocy trwają na tym szkoleniu 42 godziny lekcyjne.

W roku 2022 ustalono w polskiej Policji następujące kwalifikacje zawodowe:

- podstawowe;
- podoficerskie;
- aspiranckie;
- oficerskie.

Zatem na kolejnym etapie kształcenia, czyli w trakcie szkolenia zawodowego podoficerskiego, funkcjonariusz może doskonalić zdobyte wcześniej umiejętności ratowania życia i zdrowia ludzkiego. W tym przypadku na realizację zajęć dydaktycznych z zakresu niesienia pomocy poświęca się 18 godzin lekcyjnych wspólnie z tematyką trudnych interwencji. Do trudnych interwencji zaliczyć można m.in. postępowanie policjantów w sytuacjach nietypowych, w stanach zagrożenia życia, u osób pod wpływem środków psychoaktywnych oraz w stosunku do osób niekontrolujących swoich zachowań z różnych przyczyn⁸.

Kolejnym etapem kształcenia policjantów jest szkolenie zawodowe aspiranckie (SZA). Szkolenie trwające 19 dni ma na celu przygotowanie policjanta do realizacji zadań służbowych na stanowisku, na którym są wymagane kwalifikacje zawodowe aspiranckie. W trakcie tego szkolenia również realizowane są zajęcia przygotowujące policjantów do działania w sytuacji zagrożenia życia bądź zdrowia innych ludzi (12 godzin lekcyjnych). Wśród tematyki prezentowanej słuchaczom znajdują się zagadnienia dotyczące postępowania w sytuacjach nietypowych, w stanach zagrożenia życia u osób pod wpływem środków psychoaktywnych (m.in. *excited delirium*)⁹.

Funkcjonariusze pełniący służbę lub przewidziani do pełnienia służby na stanowisku, na którym są wymagane kwalifikacje zawodowe oficerskie, kierowani są na szkolenie zawodowe oficerskie (SZO). Na tym etapie szkolenia przygotowanie policjantów do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego realizowane jest przez 16 godzin lekcyj-

⁸ Zob. decyzja nr 259 komendanta głównego Policji z 8 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podoficerskiego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 70, załącznik.

⁹ Zob. decyzja nr 258 komendanta głównego Policji z 8 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego aspiranckiego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 69.

nych w trakcie zajęć z przedmiotu pod nazwą: doskonalenie udzielania pierwszej pomocy¹⁰.

W wyniku zmian, które w ostatnich latach miały miejsce w polskiej Policji, rozpoczęto realizację dwóch kursów dotyczących *stricte* ratowania życia ludzkiego. W 2016 r. wprowadzono trwający 35 godzin lekcyjnych kurs specjalistyczny w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zaś w 2021 r. — 80-godzinny kurs specjalistyczny w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP)¹¹. Absolwent kursu specjalistycznego otrzymuje świadectwo ukończenia kursu specjalistycznego i uzyskuje tytułu ratownika. Z treści ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym wynika, że ratownikiem może być osoba:

- posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych;
- posiadająca ważne zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika;
- której stan zdrowia pozwala na udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy¹².

Tak szeroki zakres edukacji policjantów w obszarze przygotowania do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego pozwala na stwierdzenie, iż policjanci są właściwie przygotowywani do tego typu działań. Potwierdzeniem umiejętności policjantów w tym zakresie może być działanie funkcjonariuszy z Lubina, którzy 19 czerwca 2023 r. uratowali życie kobiecie, u której stwierdzili nagłe zatrzymanie krążenia (NZK). Dzięki posiadanym umiejętnościom prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej udało się przywrócić funkcje życiowe, a następnie została ona przetransportowana przez zespół ratownictwa medycznego do szpitala w celu dalszej opieki poresuscytacyjnej¹³.

¹⁰ Zob. decyzja nr 282 komendanta głównego Policji z 31 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego oficerskiego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 82.

¹¹ Kwalifikowana pierwsza pomoc to czynności podejmowane przez ratownika wobec osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

¹² Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 652, art. 13.

¹³ <<https://policja.pl/pol/aktualnosci/232653,Kolejne-zycie-uratowane-reanimacja-kobiety-przed-lubinska-komenda.html>>, dostęp: 26 czerwca 2023 r.

Jednostki współpracujące z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne

Analizując zapisy ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, można z pewną łatwością stwierdzić, że dotyczy ona nie tylko personelu medycznego. W art. 15 ust. 1 tejże ustawy znajduje się zapis, z którego wynika, że z systemem PRM współpracują inne podmioty i jednostki. Jednostkami współpracującymi z systemem są:

- jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej;
- jednostki ochrony przeciwpożarowej włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG);
- jednostki organizacyjne Policji i Straży Granicznej,
- jednostki podległe ministrowi obrony narodowej;
- podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego na podstawie przepisów ustawy z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich;
- podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego na podstawie przepisów ustawy z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych;
- podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górniczego na podstawie przepisów ustawy z 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze;
- jednostki organizacyjne Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa, o której mowa w ustawie z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim;
- inne podmioty niewymienione powyżej oraz społeczne organizacje, które w ramach swoich zadań ustawowych lub statutowych są zobowiązane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego i które uzyskały wpis do rejestru jednostek współpracujących z systemem¹⁴.

Celem sporządzenia rejestru jednostek współpracujących z systemem PRM było stworzenie bazy danych podmiotów, które z racji posiadanego wyposażenia oraz personelu mogą być wykorzystane w działaniach w sytuacjach kryzysowych i zdarzeniach medycznych wymagających użycia dodatko-

¹⁴ Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 652, art. 15.

wych sił i środków, w sytuacji gdy system nie będzie w stanie zapewnić pomocy jej potrzebującym. Z danych w rejestrze można się dowiedzieć, jakiego rodzaju pomocy od danej jednostki można oczekiwać. Przykładowe dane z rejestru przedstawiono na ryc. 1.

Ryc. 1. Przykładowe dane z rejestru jednostek współpracujących z systemem PRM

Rejestr Jednostek Współpracujących

Nazwa Region Rodzaj jednostki Rodzaj ratownictwa

[Wyszukiwanie zaawansowane](#)

Od 1 do 11 z 11

Nazwa i adres jednostki ↑↓	Rodzaj jednostki ↑↓	Adres miejsca stacjonowania ↑↓	Rodzaj ratownictwa
Oddział Prewencji Policji w Krakowie ul. Władysława Łokietka 205A 31-263 Kraków Pokaż więcej	Policja	ul. Władysława Łokietka 205A 31-263 Kraków	Kwalifikowana pierwsza pomoc Ratownictwo medyczne
Oddział Prewencji Policji w Kielcach ul. Janusza Kusocińskiego 51 25-045 Kielce Pokaż więcej	Policja	ul. Janusza Kusocińskiego 51 25-045 Kielce	Kwalifikowana pierwsza pomoc Ratownictwo medyczne Ratownictwo poszukiwawcze

Źródło: <<https://rjwprm.ezdrowie.gov.pl/?SortBy=&SortDirection=Ascending&FilterApplied=True&Name=oddzia%C5%82+prewencji&Regon=&UnitKind=Policja&SalvageServiceKind=&OperationAreaProvince=&AddressProvince=&ResidenceProvince=>>, dostęp: 26 czerwca 2024 r.

Obecnie w rejestrze widnieje 170 jednostek Policji współpracujących z systemem PRM, które w zależności od posiadanego wyposażenia medycznego i kwalifikacji realizują zadania wynikające z następujących rodzajów ratownictwa:

- kwalifikowana pierwsza pomoc (ratownicy);
- ratownictwo medyczne (np. zespoły medyczne Policji);
- ratownictwo poszukiwawcze (np. pododdziały kontrterrorystyczne);
- ratownictwo wodne (np. komisariaty specjalistyczne);
- inne specjalistyczne¹⁵.

¹⁵ <<https://rjwprm.ezdrowie.gov.pl/?SortBy=&SortDirection=Ascending&FilterApplied=True&Name=&Regon=&UnitKind=Policja&SalvageServiceKind=&OperationAreaProvince=&AddressProvince=&ResidenceProvince=>>, dostęp: 18 lipca 2024 r.

Prawne uwarunkowania współpracy funkcjonariuszy Policji z personelem systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne

Udzielanie pierwszej pomocy przez funkcjonariuszy Policji jest obowiązkiem nie tylko moralnym, wynikającym z zasad etyki zawodowej policjanta, lecz przede wszystkim prawnym. W ustawie o Policji trudno znaleźć zapis wprost wskazujący ten obowiązek. Jednak w kilku aktach prawnych obowiązujących w Polsce takie zapisy się znajdują. Obowiązek prawny udzielania pierwszej pomocy znajduje się w kilku aktach prawnych rangi ustawy, niemniej jednak na potrzeby niniejszego opracowania zostaną przywołane dwa.

Pierwszym z nich jest ustawa z 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny, która w art. 162 wskazuje: „§ 1. Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszczerbku ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia nie udziela pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub poważnego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. § 2. Nie popełnia przestępstwa, kto nie udziela pomocy, do której jest konieczne poddanie się zabiegowi lekarskiemu albo w warunkach, w których możliwa jest niezwłoczna pomoc ze strony instytucji lub osoby do tego powołanej”¹⁶.

Drugim niezmiernie istotnym aktem prawnym jest ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym. W art. 4 te same ustawy znajduje się następujący zapis: „Kto zauważy osobę lub osoby znajdujące się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego lub jest świadkiem zdarzenia powodującego taki stan, w miarę posiadanych możliwości i umiejętności ma obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do skutecznego powiadomienia o tym zdarzeniu podmiotów ustawowo powołanych do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego”¹⁷.

Z przytoczonych aktów prawnych wynika, że współpraca z personelem systemu PRM odbywa się na wielu płaszczyznach, przy różnego rodzaju zdarzeniach i nie ma potrzeby, aby zasady współpracy regulowały odręb-

¹⁶ Ustawa z 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 17, art. 162.

¹⁷ Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 652, art. 4.

ne przepisy. Zarówno personel systemu PRM, jak i funkcjonariusze Policji podejmują działania wynikające z obowiązków ustawowych udzielania pomocy osobom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Mimo że zasady współpracy nie zostały w przepisach prawa szczegółowo opisane, warto korzystać z ogólnych zasad przyjętych w ratownictwie, a przedstawionych w dalszej części rozdziału.

Współpraca na miejscu zdarzenia

W postępowaniu na miejscu zdarzenia kluczowa jest jego ocena. Ocena miejsca zdarzenia rozpoczyna działanie, a także współpracę służb. Personel zespołów ratownictwa medycznego oraz funkcjonariusze Policji powinni rozpocząć ocenę miejsca zdarzenia jeszcze przed podejściem do poszkodowanego. Rozpoczyna się ona po zleceniu wyjazdu przez dyspozytora medycznego czy dyżurnego Policji i jest to czas na zastanowienie się, czego należy się spodziewać na miejscu zdarzenia. W wielu przypadkach dane przyjęte przez osobę przyjmującą zgłoszenie nie są zbieżne z tym, co służby zastają na miejscu zdarzenia. Zawsze trzeba się liczyć z koniecznością zmiany planu działania po przybyciu na miejsce zdarzenia i weryfikacji zgłoszenia. Po przybyciu na miejsce zdarzenia należy dokonać jego oceny pod kątem ewentualnych zagrożeń. Warto pamiętać, że w zależności od rodzaju zdarzenia przedstawiciele służb powinni przejąć inicjatywę oraz sprawować funkcję lidera w działaniach¹⁸. Szczególną uwagę należy zwrócić na:

- wypadki komunikacyjne (m.in. zagrożenia ogniem, substancją toksyczną);
- gospodarstwa rolne (sprzęt rolniczy, silosy);
- miejsca przestępstw (utrzymujące się zagrożenie, uciekający sprawcy, osoby uzbrojone, osoby wykonujące groźne gesty);
- świadków zdarzenia (osoby postronne zagrażające służbom);
- miejsca masowych strzelanin (utrzymujące się zagrożenie ze strony agresora);
- miejsca wybuchu (wypadki w przemyśle, gospodarstwach domowych, zamachy terrorystyczne)¹⁹.

¹⁸ J.E. Campbell, R.L. Alson (red.), *International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach*, Kraków 2017, s. 2–3.

¹⁹ Tamże, s. 4.

Szczegóły dotyczące działania na miejscu zdarzenia przedstawiono w rozdziale VIII.

Zakończenie

Policja, jako uzbrojona i umundurowana formacja służąca społeczeństwu, zobligowana jest do niesienia pomocy osobom, które znalazły się w różnych sytuacjach zagrożenia. W trakcie tych działań policjanci współpracują z innymi służbami. Jednostki Policji spełniające kryteria opisane w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym zostały wpisane do rejestru, dzięki czemu mogą być wykorzystane w sytuacjach kryzysowych, gdy system PRM okaże się niewystarczający do zapewnienia pomocy poszkodowanym.

Bibliografia

Literatura

Campbell J.E., Alson R.L. (red.), *International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach*, Kraków 2017.

Akty prawne

Ustawa z 6 kwietnia 1990 o Policji, DzU z 2024 r., poz. 145.

Ustawa z 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 17.

Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, tekst jedn. DzU z 2024 r., poz. 652.

Decyzja nr 258 komendanta głównego Policji z 8 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego aspiranckiego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 69.

Decyzja nr 259 komendanta głównego Policji z 8 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podoficerskiego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 70, załącznik.

Decyzja nr 276 komendanta głównego Policji z 25 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 81.

Decyzja nr 282 komendanta głównego Policji z 31 sierpnia 2023 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego oficerskiego, Dz. Urz. KGP z 2023 r., poz. 82.

Inne

<<https://policja.pl/pol/aktualnosci/232653,Kolejne-zycie-uratowane-reanimacja-kobiety-przed-lubinska-komenda.html>>, dostęp: 26 czerwca 2023 r.

<<https://rjwprm.ezdrowie.gov.pl/?page=8&Name=policji&SortDirection=Ascending&FilterApplied=True>>, dostęp: 19 czerwca 2024 r.

<<https://policja.pl/pol/podcasty/17109,Pomagamy-i-chronimy.html>>, dostęp: 25 czerwca 2023 r.

<<https://statystyka.policja.pl/st/opinia-publiczna/231719,Polacy-czuja-sie-bardzo-bezpiecznie.html>>, dostęp: 26 czerwca 2023 r.

Grzegorz Janik
Adam Placzek

Rozdział II

Postępowanie z osobami z zaburzeniami psychicznymi, pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

Streszczenie: Rozdział został poświęcony interwencjom Policji wobec grup osób — z towarzyszącymi zaburzeniami psychicznymi, będących pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. Działania wobec nich wymagają szczególnej uwagi i poświęcenia funkcjonariuszy. Opisana została każda grupa ludzi charakteryzująca się innym sposobem zachowania, stanowiąca dla wielu policjantów nie lada wyzwanie, w szczególności gdy w czasie interwencji istnieje zagrożenie utraty zdrowia czy nawet życia, a właściwą decyzję należy podjąć w kilka sekund. Niejednokrotnie sytuacje te stwarzają problemy i konieczność zaangażowania kilku służb.

Słowa kluczowe: Policja, interwencja policyjna, zaburzenia psychiczne, alkohol, środki odurzające

Abstract: The chapter is devoted to police interventions against a specific group of people with accompanying mental disorders, who are under the influence of alcohol or drugs. In relation to them, police actions require special attention and dedication of officers. Each group of people has been described, characterized by a different way of behaving, for many police officers they pose a real challenge. In particular, when during the intervention there is a risk of loss of life and health, and the right decision must be made in a few seconds. These situations often create problems and the need to involve several services.

Keywords: police, police intervention, mental disorders, alcohol, intoxicants